

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnieniem i w agencjach . . .	2,65 „
Na poczet, już z odnośnieniem . . .	2,80 „
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 „
Na poczet już z odnośnieniem . . .	8,67 „
Strajki, inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty abonentowej. —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Czwartek Gracjana
Piątek † Suchy dzień, Darjusza

CHOJNICE, piątek dnia 19 grudnia 1930

Świat wschód 8 9 zachód 15,44
Księżyc wschód 6,42 zach. 14,07

Więści o krótkiej treści

Posel Rzeszy Niemieckiej

Ulrich Rauscher zmarł dziś w nocy w 46 roku życia w St Blasien w Szwajcarii

Katastrofa w fabryce

Paryż — W Toulonie we fabryce karbidu wyrucił się wielki kocioł z płynną masą 4 robotników zostało zabitych, 11 jest rannych

Nowy regulamin parlamentarny przyjęty

W Senacie, taksamo jak we wtorek w Sejmie, przyjęto większością głosów bloku rządowego nowy regulamin, ograniczający wnoszenie interpelacji i dyskusji — Wniesione interpelacje w spraw Brześciu odesłano do komisji i omawiane będą dopiero po świętach — Bliższe informacje podamy, skoro ze strony rządu nastąpią wyjaśnienia zarzuty podnoszone brzmia bowiem tak nieprawdopodobnie, że odczekać chcemy odpowiedzi rządu i wyniku dochodzeń urzędowych

Eksplozja w fabryce

Paryż — W Maucieux pod St Gaudens nad Garonną nastąpiła wczoraj w fabryce chemicznej eksplozja Z pośród obecnych tam przeszło 100 robotników 7 zostało zabitych, 11 ciężko rannych

Torpeda elektryczna

Londyn — Korespondent marynarki „Daily Telegraphu” donosi, że marynarce Stanów Zjednoczonych powiodły się długoletnie próby i stworzoną torpedę elektryczną, która, wystrzelona nie pozostawia na powierzchni wody żadnego śladu

Wizyty dyplomatów w Wiedniu

Berliner Tageblatt donosi że w pierwszych tygodniach przyszłego miesiąca Wiedeń odwiedzą Venizelos poczem spodziewane są wizyty Curtiusa, Grandiego i Bethlena

Rokowania z Litwą

Berlin — Delegacja polska podejmowała śniadaniem delegację litewską poczem min Szumla-kowski odbył przeszło godzinną konferencję z referentem spraw litewskich Sekretarjatu Ligii p Aroha, specjalnie przybyłym z Genewy

Śmierć w pływającej ławie

Amsterdam — Na wyspie Sumatra zginął śmiercią tragiczną wraz ze swym służącym uczony holenderski profesor Bosselwardt — Podczas gdy wchodzili oni na szczyt wulkanu Merapra za skoczeni zostali jego wybuchem i żywcem zalani przez spływającą lawę

Aresztowanie komunistów

W dniu wczorajszym policja przeprowadziła rewizję w lokalu okręgowego komitetu partii komunistycznej w Ostrówcu w woj kieleckim — W czasie rewizji znaleziono wielką ilość literatury komunistycznej, powielacz na którym odbija no odezwy — W związku z tem aresztowano 6 działaczy komunistycznych

W rocznicę śmierci pierwszego Prezyd Rzplitej

Dnia 16 bm jako w osmą rocznicę tragicznej śmierci pierwszego Prezydenta Rzplitej Narutowicza ks Kardynał Kakowski odprawił żałobne nabożeństwo w katedrze św Jana

Na nabożeństwie obecni byli p Prezydent Rzplitej Ignacy Mościcki w otoczeniu domu cywilnego i wojskowego, rząd in corpore z premierem Sławkiem na czele, przedstawiciele Sejmu i Senatu i in. — Po nabożeństwie p Prezydent wraz z otoczeniem udał się do krypty, gdzie złożył wieńiec przy trumnie śp Prezydenta Narutowicza

Zwolnienie jednego z uwiezonych Niemców

Bydgoszcz — Deutsche Rundschau donosi że dalszy z aresztowanych w Wejherowie Niemców kupiec Suchecki z Wejherowa został wypuszczony na wolną stopę z więzienia śledczego w Starogardzie — Poprzednio zwolniony został syn b nie mieckiego posła do Sejmu Tatuliński — W więzieniu śledczym w Starogardzie znajdują się jeszcze trzej Niemcy: fryzjer Schiemann, mistrz budowni czy Taube i dyrektor Landbundu Bamberger

Spodziany wyjazd Papieża z granic Watykanu

Citta del Vaticano — Tutejsze koła nie potwierdzają lecz i nie zaprzeczają, wiadomości rozpowszechnionej przez agencję informacyjną Italia d'oggi, według której Pius 11-ty opuści Pałac Watykański, udając się na inaugurację nowego gmachu Propaganda Fide na Janiculum — Jak wiadomo pomiędzy Watykanem a Janiculum nie ma ciągłości terytorjalnej aczkolwiek tereny na których wznosi się nowy gmach są uznane przez Traktat Laterański jako kontynuacja terytorjum Watykanu — Wobec tego Pius 11-ty udając się na Janiculum musi przekroczyć terytorjum włoskie

W miejscowych kołach służby bezpieczeństwa publicznego nie przewiduje się, aby wyjazd Papieża z granic Watykanu przybrał jakikolwiek cha-

rakter uroczysty, to też przypuszcza się że nie zajdzie potrzeba przerwania normalnego ruchu naokoło Watykanu, zwłaszcza na placu Św Piotra — Według agencji informacyjnej Pius 11-ty ma udać się w samochodzie przez pl Św Piotra i Nadty brze aż do drogi, prowadzącej około źródła Laney zjańskiego i wiodącej do gmachu Propaganda Fide — Według przypuszczeń policji o ile Ojciec św zdecyduje się na osobisty udział w inauguracji gmachu to odbędzie się to najprawdopodobniej tak jak ostatnio przy wyjeździe do św Jana Laterańskiego, to znaczy ludność Rzymu dowie się o dokonanej fakcie, że Ojciec Święty udał się na Janiculum w godzinach rannych bez żadnej specjalnej ceremonii

Przewrót w Guatemali

Paryż, 18 grudnia — Havas donosi: Koła wojskowe w porozumieniu z liberałami zmusiły prezydenta Palmę do ustąpienia po jednogodzinnym ostrzeliwaniu jego siedziby Minister wojny i kilku przywódców politycznych aresztował Powstanie pociągnęło za sobą około 50 ofiar w zabitych Generał Manuel Orellana, komendant

twierdzy Matamores, wybrany został przez parlament prezydentem republiki

Nowy Jork, 18 grudnia — Assotiated Press donosi z Guatemali, stolicy republiki tejże nazwy, że podczas walk ulicznych padło około 60 osób zabitych wżgi rannych Wojska w garnizonach i władze w kraju poparły przewrót Nikogo z urzędników rządu Palmy nie aresztowano

Uspokojenie w Hiszpanji

Paryż, 18 grudnia — Ruch rewolucyjny w Hiszpanji ustał Komunikacja graniczna z Francją została znów podjęta Strajk generalny w licznych miastach trwa

W Alicante przyszło do ciężkich walk Strajkujący doprowadzili na stacji dwa próżne pociągi do wykolejenia i zatarasowali tak dworzec W Walencji zostało 3, a w Saragossie 10 policjantów

podczas starć zabitych W Barcelonie aresztowano wielu strajkujących — W Madrycie odbyła się wczoraj wieczorem konferencja konserwatystów z liberałami pod przewodnictwem Sanchez Guerra Uchwalono rezolucję, w której powiedziano, że jedynie zwołanie konstytuandy przynieść może rozwiązanie trudnej narazie sytuacji

Pięć tajemniczych wybuchów bomb i granatów w Mysłowicach

Donoszą z Katowic: Władze bezpieczeństwa województwa śląskiego, zostały zaalarmowane informacjami o szeregu tajemniczych zająch w Mysłowicach — Najpierw nadeszła wiadomość, że kilku nieznanych sprawców wdarło się do ogrodu dyrektora kopalni Breyer w Mysłowicach i rzuciło niemał równocześnie dwa granaty — Wszczęty natychmiast alarm, nie doprowadził do zatrzymania sprawców, którzy, korzystając z zadymki śnieżnej uszli

Wkrótce potem ci sami lub inni sprawcy rzucili dwie bomby w mieszkaniu urzędnika wyżej wymienionej kopalni p Jana Reissa — Na miejsce obu zamachów przybyła natychmiast policja która stwierdziła przedewszystkiem, że z ludzi nikt wprawdzie nie odniósł obrażeń, natomiast oba domy zostały poważnie uszkodzone, wszystkie szyby wybite rami okienne zniszczone — Policja zarządziła pościg

Podczas prowadzenia dochodzeń nadeszła nowa wiadomość o tajemniczym wybuchu przed budynkiem Schulverein w Mysłowicach — Nieznani sprawcy spowodowali eksplozję naboju, jakich używają górnicy — W budynku Schulverein są zniszczone wszystkie okna i szyby

W związku z powyższymi wypadkami władze bezpieczeństwa województwa śląskiego, zarządziły specjalne bardzo energiczne śledztwo — Wszystkie szczegóły zajścia zostały zbadane szczątki środków wybuchowych poddane dokładnej ekspertyzie

Władze bezpieczeństwa wydały cały szereg zarządzeń zmierzających do zapewnienia pewnym budynkom należytej opieki i ochrony — Przy budynkach tych ustawiono silne posterunki policyjne

Bolszewicy rozstrzelali 12 mnichów

W Moskwie zamknięty został klasztor Waałamski, 12 mnichów wywieziono do Włodzimierza pod zarzutem gromadzenia waluty w srebrze i tam ich rozstrzelano — Następnie zamknięty został klasztor Daniłowski oraz aresztowany sekretarz patriarchy Tichona Lebiediew

24 razy ministrem w 24 latach

W nowoukonstytuowanym gabinecie francuskim sen Teodora Steeg'a powierzone jak wiadomo, portfel ministra spraw zagranicznych po raz 15-ty p Arystydesowi Briandowi, który w ogólnej sumie był już 24 razy z rzędu ministrem we Francji — Wybrany na deputowanego do parlamentu w roku 1902 Briand po raz pierwszy otrzymał tekę ministra w dniu 14 marca 1906, kiedy to premier Sarrien powierzył mu kierownictwo ministerstwa oświaty — W trzy lata później Briand formował już sam swój pierwszy gabinet rezerwując sobie tekę ministra spraw wewnętrznych

W annałach III republiki francuskiej, nazwisko pana Brianda zapisane jest dwukrotnie jako ministra oświaty, 3 krotnie jako ministra sprawiedliwości, czterokrotnie jako ministra spraw wewnętrznych, 15 razy jako ministra spraw zagranicznych i 13 razy jako premiera — Niewielka zaiste liczbą mężów stanu może pochwalić się tak bujną karierą!

Od roku 1906 aż do dnia dzisiejszego Briand był przez 15 lat u władzy a przez 5 blisko lat piastował urząd premiera — Ustępuje tylko Rajmundowi Poincare, który osiągnął rekord trwałości w przydzium rady ministrów był bowiem premierem przez 6 lat i 5 miesięcy bez dwóch dni — Zaznaczyć jeszcze należy, że od dnia 14 marca 1906 roku do 27 lutego 1911 roku a więc przez 4 i pół roku Briand wchodził kolejno w skład 4-ch gabinetów

Ekspose ministra Matuszewskiego

Warszawa — Kierownik min. skarbu Matuszewski wygłosił na posiedzeniu Sejmu przemówienie w którym między innymi powiedział:

Wzrost wpływów skarbowych, który trwał nieprzerwanie od roku 1926 aż do 1929 włącznie w r. 1930 nietylko ustał ale dochody państwa zmniejszyły się w porównaniu do odpowiedniego minio roku okresu budżetowego o 8,82 procent

W roku zeszłym preliminarz rządowy różnił się od preliminarzy, zgłoszonych za lat poprzednich tem, iż wstrzymywał wzrost budżetu — Preliminarz znajdujący się obecnie w rękach Szanownych Panów idzie dalej, zmniejsza bowiem kwotę przewidzianych wydatków państwa o 1,86 procent, jeśli chodzi o budżet netto a o 2,31 proc. jeśli chodzi o budżet brutto kwotę zaś dochodów o 3,92 procent jeśli chodzi o budżet brutto oraz 4,87 procent jeśli chodzi o budżet netto

Preliminarz budżetowy jest odbiciem poglądów na prawdopodobny rozwój stosunków gospodarczych — Muszę tedy Panom w najkrótszym syntetycznym skrócie narysować pogląd rządu na układ i prawdopodobną ewolucję położenia ekonomicznego pragnąc w sposób najbardziej ogólny ująć istotę obecnego przesilenia — Określić je można jako zwężenie skali światowej równowagi między wytwórczością a spożyciem — Na to określenie zgodzić się może każdy lecz z chwilą gdy badanie postąpić ma krok dalej gdy odpowiedzieć trzeba na pytanie, czy mamy do czynienia z nadprodukcją czy też nie, zaznaczają się trudności — Istnieje niewątpliwie nadmiar towarów skoro spadają one w cenę i nie znajdują odbiorców — Ale czy ten nadmiar towarów powstał wskutek nagłego i zbyt wielkiego wzmożenia wytwórczości, czy też wskutek zaniku skurczenia się odbioru? Czy mamy do czynienia z paradoksem nadprodukcji? Stara prawda niezmienną po dziś dzień przez żadne nowinkarskie teorie, mówi jedno: aby się bogacić aby się rozwijać, więcej niż się spożywa — Oto jest zdaniem moim ostatnia przyczyna dzisiejszego kryzysu — Ten, kto konsumuje przez pewien okres czasu więcej niż wytwarza ten musi później zniżyć swoją konsumpcję do odpowiedniej miary — To prawo jest niezłomne, gdy chodzi o powszechność

Trudność uchwycenia związku przyczynowego między okresem zniszczenia jakim była wielka wojna a dniem dzisiejszym, polega nietylko na odległości w czasie dzielącym przyczynę od skutku Trudność ta polega również i na tym fakcie że poraż pierwszy chyba w dziejach tego globu zaszły wówczas zjawiska przewyżki powszechnego spożycia świata nad powszechną jego zdolnością wytwórczą

Druga trudność uchwycenia związku przyczynowego pomiędzy latami wojny i przesileniem obecnym powstaje stąd, że na prawdę gospodarczą stworzoną przez wieki wstrząs wojny światowej rzucone zostały kolejno dwie zasłony — Zasłona mi temi rozpostartymi kolejno nad rzeczywistością były: inflacja i kredyt — Zjawisko inflacji i spożycia kredytów działało przedewszystkiem w Europie — Ale Europa jest tak wielkim skupiskiem ludzkim, tak wielką fabryką i tak wielkim rynkiem iż stan jej wpływa na sytuację gospodarczą całego świata — Kryzys dotyka w tej chwili najdotkliwiej wytwórczość rolną — Ceny

produktów, pochodzących z obróbki ziemi, spadły najniżej — Rozwarcie nożyc między wartością produkcji rolnej i przemysłowej jest bardzo szerokie — Stwierdzić trzeba iż jest to przedewszystkiem skutek niemożliwości skartelizowania produkcji rolnej

Drugim zagadnieniem o znaczeniu ogólnym jest podniesienie się kosztów zaciągniętego kredytu — Istnieją dziś nożyce nietylko między ceną płodów rolnych i produktów przemysłowych, lecz również między realną wartością pieniędzy wów czas gdy je pożyczano i dziś — Nożyce te rozwinęły się coraz szerzej — Bez żadnej przewyżki stopy obciążenie spłatą producentów staje się w miarę spadku cen samo przez się z dniem każdym wyższe — W tych warunkach powszechnie głoszony program niższej cen na artykuły przemysłowe do poziomu cen rolniczych nie jest wystarczający dla uzyskania równowagi gospodarczej — Konieczną staje się równoległa rewizja wysokości długoterminowych obciążeń kredytowych celem wprowadzenia ich do wartości takiej, jaką reprezentowałyby w momencie kontraktu — Leży to w interesie zarówno wierzyciela jak i dłużnika — W tych warunkach cały olbrzymi kompleks obciążeń zwany odszkodowaniami i długami międzyaljanckimi dławi codziennie silniej życie ekonomiczne świata

(Dokończenie w numerze następnym)

Pożyczka zapalczana

Dnia 12 grudnia br. Rada Ministrów uchwaliła projekt ustawy o monopolu zapalczanym i o zaciągnięciu 6 i pół procentowej pożyczki zagranicznej — Dnia 13 grudnia podpisał p. minister Matuszewski obydwie te projekty, a dnia 15 grudnia zostały one w druku rozdane posłom — Projekty te zostały wniesione do Sejmu razem z budżetem 16 grudnia

Do obu projektów z których pierwszy jest przy stosowaniu dotychczasowej ustawy o monopolu zapalczanym z dnia 15 lipca 1925 roku do warunków pożyczki a drugi upoważnieniem rządu do jej zaciągnięcia, dodano tekst umowy między rządem a t. z. Spółką Akcyjną do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapalczanego w Polsce, a właściwie Svenska Tändsticks Aktiebolaget czyli szwedzkim koncernem Krugera

W myśl tej umowy rząd otrzymuje 6 i pół procentową pożyczkę w sumie nominalnej 32400000 dolarów po kursie 93 procent, płatną w ciągu 35 lat począwszy od 1 kwietnia 1931 roku — Z sumy tej 4350000 dolarów będzie od razu potrąconych na wykup poprzedniej pożyczki zapalczanej z r. 1926 reszta zaś, wypłacona w dwóch ratach po kursie emisyjnym będzie — jak już o tem donosiśmy — obrócona na następujące cele:

- 1) 18052000 zł dla Banku Gospodarstwa Krajowego tytułem zwrotu oprocentowania i częściowej amortyzacji pożyczek, zaciągniętych przez Skarb Państwa w tymże banku;
- 2) 50000000 zł na przedterminową spłatę długów państwowych, czyli na cele interwencyjne dla podtrzymania kursu innych pożyczek państwowych;
- 3) 25000000 na budowę portu w Gdyni;
- 4) 15000000 na budowę kabla telefonicznego Warszawa — Cieszyn z odnogami;
- 5) 30000000 na inne cele inwestycyjne;
- 6) reszta na lokatę w listach zastawnych i obligacjach długoterminowych, a zatem częściowo

na nowe kredyty częściowo zaś na zwolnienie zamrożonych w kredycie długoterminowym funduszy państwowych

W zamian za to Szwedzi otrzymują:

- 1) przedłużenie dzierżawy monopolu zapalczanego o 20 lat, czyli do 30 września 1965 roku;
- 2) rozszerzenie monopolu na wyrób przywóz i wywóz nietylko wszelkiego rodzaju zapalek, ale także półfabrykatów a więc drewnienek (precików taśmy na pudełka; samych pudełek a nadto wszelkiego rodzaju zapalniczek;
- 3) objęcie na własność, aż do końca dzierżawy monopolu, wszystkich ruchomości i nieruchomości, dotąd dzierżawionych od państwa;
- 4) podwyższenie ceny zapalek na 415 — 430 zł za skrzynię zawierającą 5000 pudełek, z której to sumy państwo otrzyma około 170 zł tytułem opłaty monopolowej i czynszu dzierżawnego, co ma ogółem dać skarbowi według dzisiejszego stanu konsumpcji zapalek około 24000000 zł rocznie
- 5) cena powyższa, nie obejmująca specjalnego dodatku przewoźowego będzie uzależniona od cen robocizny drzewa, chloranu potasu i fosforu wyrażonych w złocie;
- 6) swobodny wywóz fabrykatów i półfabrykatów, wolny od wszelkich danin i opłat wywozowych;
- 7) specjalne ulgi celne na surówce półfabrykaty, narzędzia i maszyny potrzebne spółce do wyrobu zapalek;
- 8) zryczałtowanie wszelkich bezpośrednich podatków państwowych i monopolowych w sumie 84 zł od 1 miliona zapalek czyli od wartości netto około 1000 zł po potrąceniu opłaty monopolowej i dzierżawy na rzecz skarbu;
- 9) zniesienie dotychczasowej kontroli rządowej nad dzierżawą i ograniczenie się państwa do kontrolowania ilości zapalek sprzedanych w kraju i wywiezionych ilości i jakości zapalek w pudełku stanu zapasów i surowców, oraz przynależności państwowej, personelu; rząd zrzeka się natomiast wglądu w księgi handlowe spółki

Na skutek tej umowy cena detaliczna pudełka zapalek będzie podniesiona na 10 groszy (zapowiadaliśmy to przed wyborami) — Szwedzi zarobią na tej podwyżce 5 milionów rocznie co podnosi oprocentowanie pożyczki do 9,44 procent o ile n. b. nie cięża na niej jeszcze jakie prowizje i koszty administracyjne

Tak wygląda pożyczka zapalczana Dyskusja w Sejmie zbada bliżej jej warunki które wydają się dosyć ciężkie

Co powinien wiedzieć edisonowski stypendysta?

W amerykańskich szkołach średnich odbywa się corocznie egzamina, podczas których uczeń ma wykazać jak najbystrzejszą orientację w rozwiązaniu zagadnień życia codziennego — Kto z egzaminu takiego wyjdzie zwycięsko, otrzymuje tytuł edisonowskiego studenta z czem związane jest znaczne stypendjum oraz zwolnienie od wszelkich opłat uniwersyteckich — Tego roku zgłosiło się do konkursu 50 młodych ludzi, komisji egzaminacyjnej zaś przewodniczył Henry Ford — Kandydatom zadano szereg zgoła niezwykłych pytań; naprzykład: Co należy robić, by można na łóżu śmierci odpowiedzieć na pytanie, czy życie dało pomyślne rezultaty czy też nie — Inne znow pytanie brzmiało: Czy doradzałby pan bratu, by został artystą czy też nie i dlaczego? — albo Czy uważa pan za dobre zasady wychowania, które odpowiadałyby wszystkim?

Pierwszą historią stwierdzoną wiadomość na znaczący powstanie zwyczaju gwiazdkowego z choinką na rok 1605 to jest 50 lat po śmierci Lutra i to w Alzacji — Pisze w Strasburgu zamieszkały obywatel. Postawcie świerki w dzień gwiazdki, powieście kolorowe papiery jabłuszka złoto i cukierki — Następnie dwa wieki żadnej nie przyniosła nam wiadomości o choince dopiero w końcu 11 wieku i na początku 19 wieku objawia się choinka przeważnie w protestanckich krajach bardzo rzadko w rodzinach katolickich

Pewną jest rzeczą, że obecnie nawet w domach żydowskich pojawia się zwyczaj choinki i podarłków pod choinką; zatem nie chrześcijański to zwyczaj

Co zatem wybierać: żłóbek czy choinkę? Wróćmy do żłóbka! Niech się ostatecznie pali choinka w domach katolickich, ale przy żłóbku niech śpiją dzieci koledzyńskie je gromadzą rodzice przy grocie betlejemskiej, gdzie ubodzy pasterze oddają cześć i pokłon Dzieciatku Jezus a chóry anielskie śpiewają: „Chwała Bogu na wysokości a na ziemi ludziom pokój dobrej woli“ — Niechaj w każdym kościele stanie żłóbek niezależnie od mody, która co kwartał się zmienia — Niech w każdym domu włościańskim czy w salonie dworskim stanie żłóbek a ustąpi zwyczaj niemiecki i protestancki z brodatym gwiazdorem w kirasjerskich butach, kożuchem i czapą kozacką — Nasza gwiazdka niechaj będzie aniołem pokoju niech zaprowadzi nas do żłóbka betlejemskiego tam gdzie ubogie Dzieciatko, gdzie wół i osioł gdzie ubodzy pasterze gdzie łagodne owieczki gdzie pieśń niewinnych dzieci rozbrzmiewa: „Lulajże; Jezuniu; lulajże; lulaj a ty go Matulu do snu utulaj“:

Żłóbek czy choinka

Boże Narodzenie — gwiazdka — radość w sercach, uroczystość najpiękniejsza wśród wszystkich świąt kościelnych — Dorosły staje się z dziećmi dzieckiem: buduje sobie żłóbek tak jak w latach dziecięcych widział żłóbek w kościele swoim

Ciekawe zjawiska, figury, postaci Dzieciatka Marji Józefa pasterzy owieczek, Króli, Heroda aniołów i śmierci nasuwają pytanie skąd pochodzi ten zwyczaj, jaki jego początek, kiedy powstał w jaki sposób się rozwinął?

Jak namwne brzmi to pytanie! Przecież początek ten jedyny tam gdzie Syn Boży ujrzał jako człowiek światłość świata, w stajence betlejemskiej św. Hieronim pisze nam, że chrześcijanie pierwszych wieków spieszili do żłóbka betlejemskiego podziwiając i pokłon oddając Dzieciatku; Matce jego i cieśli z Nazaretu — Inni znowu twierdzą że żłóbek jest dziełem św. Franciszka z Asyżu; owego wielkiego miłośnika Dzieciatka betlejemskiego — Powodem zaś tego twierdzenia jest opowiadanie św. Bonawentury, że św. Franciszek z Asyżu na trzy lata przed śmiercią swoją w Grecji w Umbrji w Nocy Świętej kazał żłóbek ustawić w lesie i nad nim Mszę św. odprawić — Trzecie zdanie nareszcie opiewa, że żłóbek początek swój wziął z przedstawień religijnych jakie w wiekach średnich się rozgrywały

Bądź co bądź, rzeczą jest pewną, że pierwszy św. Franciszek z Asyżu żłóbek poza kościołem ustawił i on i jego zakon do tego się przyczynili że żłóbek coraz więcej się rozpowszechnił

Z młodych lat moich pamiętam, że proboszcz mój ustawiał żłóbek w kościele wiejskim — Chętnie zbieraliśmy się dzieci by po nieszporach śpiewać sławne nasze kolędy i podziwiać figury żłób-

ka betlejemskiego — Poza kościołem był zwyczaj żłóbek ustawiać w domach poszczególnych rodzin Chodzili również dorośli i dzieci po wsiach i miasteczkach ze żłóbkiem śpiewając kolędy

Niestety, zwyczaj ten chwalebny coraz więcej idzie w zapomnienie a miejsce jego zajmuje choinka — Pytają się co ma pierwszeństwo: żłóbek czy choinka? Podobne pytanie może zadać tylko ten, który nie zna historii i znaczenia choinki — Kiedy żłóbek znany od lat tysiąca wyjęty z uroczystości kościelnej i za podstawę ma tajemnicę wiary św. więc katolickiego jest pochodzenia początku stycznią z wielką uctwą i krzykiem przez czą pewną — że jest pochodzenia pogańskiego lub protestanckiego — Był bowiem zwyczaj pogańskich Germanów obchodzić na końcu grudnia lub początku stycznią z wielką uctwą i krzykiem przez 12 dni uroczystość, zwaną Julblock, Jullichter Ju leber by od bogów wyprosić skończenie dni krótkich zimowych przez rychłe ukazanie się słońca Na górach i polach palono ognie w domach i kominkach pnie, na stołach luczyno przed domem ustawiano świerki ze światłem na znak pragnienia by się ukazało światło słoneczne — Zwyczaj ten pogański i germański wprowadził Marcin Luter — Oto protestancka legenda, którą opowiadają do dnia dzisiejszego nauczyciele protestanscy w swoich szkołach: pewnego wieczoru wyszedł mąż Boży, to jest niiby Luter przy gwieździe stem niebie wyrwał świerk przyniósł do domu obsadził paląciami się świeczkami pod drzewem umieścił pierniki, jabłka i książki usiadł do stołu na jedno kolano wziął swoją Kasię na drugie najmłodsze z pięciorga dzieci i kazał śpiewać pieśń tłumacząc narodzenie Dzieciatka Jezusowego, światłość świata

Co ks. Arcybiskup Teodorowicz widział w Konnersreuth

(Ciąg dalszy)

Jak wyglądają rany stygmatyzowanej?

Charakterystycznym jest również fakt, iż u nie których stygmatyzowanych rany wydają pewien swoisty zapach, u innych bywają świetliste. Tak dzieje się właśnie u Teresy Neumann. Gdy raz, podczas jej wizji piątkowych, odfotografowano rany dziewczyny, okazało się na kliszy, iż z ran tych wychodziły świetliste promienie.

Podczas nocy piątkowej z ran stygmatów bawarskiej dziewczyny wpływa stale mniej więcej ćwierć litra krwi. Po takim wpływie krwi, jest Teresa Neumann szalenie zmieniona i wyczerpana, podobna raczej do osoby umarłej. Patrząc na nią wówczas, możnaby przypuszczać, iż trzeba będzie tygodni całych, aby doszła do równowagi i normalnego stanu. Tymczasem już nazajutrz Teresa Neumann jest znowu sobą, jest całkiem normalną, niema u niej ani śladu wyczerpania organizmu z poprzedniej nocy. Skutkiem wpływu krwi traci Teresa Neumann podczas nocy piątkowej na wadze; potem jednak, mimo, że nie przyjmuje żadnych pokarmów, odzyskuje tych utraconych nieraz parę funtów do przyszłego piątku.

Rany na rękach Teresy Neumann są niesłycha nie wyraziste i pełne geometrycznej dokładności, jakby narysowane precyzyjną ręką subtelnego rysownika. Na samym środku zewnętrznej strony ręki widnieją jakby odmierzone dokładnie szwobok, będący odbiciem główki gwoźdźca, którym przybito ręce Chrystusa do krzyża; po wewnętrznej stronie ręki, na dłoni, widnieją podłużna subtelna rana owalna, odbicie cieńszego końca gwoźdźca.

Gdyby nawet udało się — mówił prelegent — wytworzyć naturalnie drogą autosugestji czy hipnozy, takie rzeczy, to byłaby jeszcze głęboka przepaść między nimi a ranami, które występują u osób stygmatyzowanych.

Stygmaty bowiem nie tem wyrażają swą myśl i charakter, że są poranieniem ciała, lecz że łączą się równocześnie z ekstazą tj. zupełnie jakby odejściem od siebie przy którym występuje nieraz pewne znieczulenie i unieruchomienie ciała.

Są lekarze, którzy usiłują zaliczyć ekstazy do pewnych chorób nerwowych np. hysterji. A jednak mimo, że tak ekstaza, jak hysterja, grają na aparacie nerwowym człowieka zachodzą pomiędzy dwoma tymi stanami zasadnicze różnice: w stanach chorobliwej ekscytacji nerwowej następuje obniżenie życia człowieka, osłabienie jego władz duchowych, przyćmienie myśli, zanik całkowity lub częściowy tego, co stanowi jaźń człowieka.

W ekstazie tymczasem duchowe władze ludzkie dochodzą do najwyższego napięcia do zlania się duszy z Bogiem. Przy obserwowaniu osób, do znajdujących ataku hysterji, konstatuje się nie tylko ich rozstrój nerwowy i bezład w myślach, lecz i zmiany fizyczne w twarzy, w ruchach ciała, które sprawiają przykre, nieraz wprost odrażające wrażenie.

U osób ekstatycznych tymczasem, jak np. u Teresy Neumann dzieje się wprost przeciwnie. Bywają one urocze, w takich chwilach jest w nich majestat, który przykuwa do ich widoku. Jeden z uczonych niemieckich, dr Weissl (żyd),

mówi z zachwytem o obrazie Teresy Neumann podczas ekstazy i stwierdza, że pomiędzy oczami dziewczyny bawarskiej, podczas wizji ekstatycznych, a oczami zwykłej histeryczki, istnieje olbrzymia przepaść —

Jest jeszcze druga różnica pomiędzy osobą ekstatyczną a histeryczką; u tej ostatniej zaobserwować można prawie zawsze pewien zanik wrażliwości moralnej na rzeczy występne, np. na kłamstwo, a hipenwrażliwość na własne „ja”. Histeryczka jest zajęta tylko sobą nieczuła na wszystkie inne, gdy u osoby ekstatycznej nikt nie własne „ja” całą myślą wchodzi ona w Umiłowanego, któremu oddaje się całym swym jestestwem.

Proroctwa i przepowiednie

Po piątkowych wizjach ekstatycznych Teresa Neumann wchodzi w stan, w którym zdolna jest do odgadnięcia najskrytszych myśli ludzkich, do czego co możnaby nazwać jasnowidzeniem.

Mówi ona wtedy o przeżyciach duchowych o sob. zupełnie sobie nieznanym, które się w danej chwili do niej zwracają z niezwykłą subtelnością i dokładnością.

Gdy dziewczyna bawarska znajdowała się raz w stanie takiej półekstazy, odwiedził ją biskup amerykański Schrenz. Teresa Neumann spojrzawszy swymi głębokimi oczyma na niego, oświadczyła, że ma mu coś ważnego do powiedzenia. W tym celu oddaliła wszystkich, znajdujących się podówczas w jej pokoju i przez trzy kwadranse z rzędu opowiadała biskupowi Schrenzowi z taką wnikliwością o najskrytszych tajnikach jego duszy, o różnych faktach z własnego jego życia i o zdarzeniach z jego diecezji, że biskup amerykański płakał ze wzruszenia, słuchając wywodów jasnowidzącej dziewczyny.

W stanie półekstazy po wizjach piątkowych posiadała Teresa Neumann nadzwyczajne wyczuwanie wszystkiego, co się dokoła niej dzieje. I tak np. podczas wizyty ks. arcybisk. Teodorowicza w pokoju Teresy Neumann, dziewczyna zaczęła nagle jęczeć żałośnie.

— Co ci jest Tereso? — zagadnął obecny przytem proboszcz z Konnersreuth, ks. Nader.

— Tu był apóstata, co nosił Zbawiciela w ustach i wnętrznościach — odparła dziewczyna z widocznym wyrazem cierpienia.

W tej chwili przybliżył się do ks. arcybisk. Teodorowicza sekretarz kard. van Ross i rzekł:

— To co ona mówi jest prawdą. Tu był istotnie przed chwilą apóstata, który przybył do Konnersreuth w celu nawrócenia się.

Pewnego razu, gdy proboszcz z Konnersreuth ks. Nader przebywał w pokoju Teresy Neumann, ta rzekła niespodzianie:

— W tej chwili Ojciec święty daje tobie i mnie błogosławieństwo.

W kilka dni później ks. Nader i Teresa Neumann otrzymali istotnie błogosławieństwo od papieża; nosiło ono datę tego samego dnia, w którym dziewczyna bawarska wypowiedziała zacytowane wyżej słowa do proboszcza.

(Dokończenie nastąpi)

Uratowani

Szwedzki statek motorowy Straassa, znajdujący się w drodze z Antwerpii do Bostonu, wysłał radiodepeszę donoszącą iż pod 50° 28, północnej szerokości i 30° 8, zachodniej długości natrafił na tonący żaglowiec Amy Mac Kean, płynący z Halifaxu i wyratował załogę tego statku.

Nieboszczyk zmusił dłużnika do zwrotu przywłaszczonych rzeczy

Przed niedawnym czasem zabyty został na ul. w Lublinie pewien handlarz, który pozostawił żonę i dwoje dzieci — Ponieważ rozszedł się na kilka tygodni przed śmiercią żoną wszystkie oszczędności zmarłego zabrał jego znajomy niejaki Rechtman, podczas gdy rodzina zmarłego handlarza ulicznego cierpiała skrajną nędzę — Po upływie kilku tygodni, w czasie których Rechtman odmówił kilkakrotnie wydania spadku począł przesłać dowody powracający późnym wieczorem zatwar dżiał dłużnik zauważył w klatce schodowej białą postać, która grobowym głosem zażądała kategorycznie oddania przywłaszczonych nieprawie rzeczy — Na widok upiornej postaci Rechtman krzyknął przeraźliwie i zwał się ze schodów nie przytomny — Po przyprowadzeniu do przytomności przez zaalarmowanych krzykiem lokatorów Rechtman czuł całą noc na modlitwie a nazajutrz po zamówieniu u rabiną pokuty na grobie zmarłego pobiegł do wdowy i zwrócił wszystkie zabrane oszczędności i przedmioty.

Szał i rozczarowanie poszukiwaczy skarbów w Meksyku

Legendarne skarby ostatniego cesarza Azteków — Montezumy, ukryte w pierwszych latach 16-go stulecia przed Hiszpaniami, spędzały w ciągu wieków niejednokrotnie sen z powiek różnym poszukiwaczom skarbów — O ile doniedawna jeszcze poszczególni poszukiwacze przeszukiwali prastare ruiny w tajemnicy przed władzami i ludnością, operując pojedynczo a najwyżej we dwóch o tyle w ostatnim roku pojawiło się ich, zwłaszcza w okolicy miasteczka Tlazmalac, w liczbie kilkakrotnie więcej — Niema pagórka ani wzniesienia w terenie, gdzieby nie zastano kilku ludzi, przeko-pujących w pocie czoła ziemię — jeden metr sześcienny za drugim — Wszyscy tłumaczą swoje poszukiwanie na wypadek zjawienia się przedstawi cieli władzy zamiłowaniem do archeologii w rzeczywistości jednak chodzi im o odszukanie zakopanego według podań ludowych w tem miejscu ołbrzymiego skarbu wodza Indian Tlazmalaca, który zakopał go rzekomo przed czterema wiekami w obawie przed najazdem Hiszpanów.

Ponieważ tubylcy nie mają najmniejszego pojęcia o tem, gdzie skarb się znajduje, a nie chcąc również polegać na ślepym przypadku, udają się tłumnie do jasnowidzów i medjów, by za ich pośrednictwem wypytywać się ducha zmarłego wodza o miejsce ukrycia skarbu — Oczywiście, że każdy z petentów otrzymuje inne wskazówki w następstwie czego poszukiwacze grzebią w całej okolicy miasteczka — Dotychczas nie natrafiono wprawdzie na skarb wodza, jednakże wydobyto mnóstwo przedmiotów wartości archeologicznej tak, że przynajmniej w części otrzymują odszkodowanie za swą mozolną pracę — Znalezione przedmioty bowiem zakupuje rząd meksykański częściowo zaś zarządy muzeów i osoby prywatne.

Kawaler spisał pół miliona aktów ślubnych

W Bostonie stolicy stanu amerykańskiego Massachusetts przeszedł na emeryturę po 34 latach służby urzędnik tamt. stanu cywilnego — Obliczono iż urzędnik ten sporządził w ciągu swej służby pół miliona aktów ślubnych sam jednak nie dał się skusić nikomu i dotychczas pozostał w stanie bezzennym.

Zbrodniarz - zdrajca.

1) Powieść.

I.

Nie była to noc, mogąca zachęcić do waleśniania się po Putney Common. Wicher smagał ulicę deszczem i śniegiem a lodowate zimno wnikało przez zwilgotniałe rękawy. Było tak ciemno, że mimo latarni ulicznych, płonących w pewnych odstępach, Larry Graeme był zmuszony posługiwać się kieszonkową lampką elektryczną, ilekroć przy skrzyżowaniu ulic miał przejść na drugą stronę, inaczej byłby się potknął o kamienie.

Długi płaszcz gumowy i kalosze zabezpieczały go poniekąd przed deszczem, lecz duży parasol był raczej przeszkodą niż osłoną. Gdy w pewnej chwili wiatr zatańczył z nim młynka, Larry wyprostował go i zamknął. Trochę deszczu w twarz doskonale wpływa na cerę, powiedział sobie z humorem.

Spojrzał na fosforyzującą tarczę zegarka na przegubie ręki. Brakowało już tylko kilku minut do pół, a „Wielki” był zawsze punktualny. Podły ale punktualny Larry już poprzednio robił interes z „Wielkim” i przysięgał; że się to nie powtórzy. Obniżał ceny w sposób niemożliwy, lecz rozpoznał gotówką i ryzyko było minimalne. Tym razem musi jednak zapłacić pełną cenę — wartość brylantów pani van Rissik była dokładnie znana, więc usuwała wszelkie „gdyby, i „ale”. Gazety przepelnione były opisami tego rabunku, asekurowani podali w dokładnych cyfrach wartość poszczególnych klejnotów, i nie podlegało najmniejszej wątpliwości, ile kosztowałyby w normalnej sprzedaży. Tak wielka transakcja skłoniła Larry’ego do zwykłego przezeń praktykowanego sposobu anonisu:

„Na Putney Common (w drodze do Wimbledon) zgubiono we czwartek o 10,30 małą żółtą torebkę, zawierającą pięć listów, które posiadają wartość jedynie dla właściciela.”

„Żółta torebka z pięciu listami,” oznaczała dla „Wielkiego” zawiadomienie, że są do nabycia klejnoty „Bronzowa torebka” oznaczała futra, „biała torebka” uwiadomiła, że amonsujący ma banknoty, które pragnie puścić w kurs. A „pięć listów” oznaczało że wartość przedmiotu zafiarowanego wyraża się w liczbie pięciocyfrowej.

A oto dochodziła 10,30 w czwartek wieczór i Larry stał przy Richmond Street, wyczekując przybycia „Wielkiego”. Niesione wiatrem, dobiegły do jego uszu dźwięki zegara kościelnego, wybijającego pół.

— Punktualnie! — mruknął czekający.

Bo oto w głębi ulicy zabłysły dwa słabe światła, rozjaśniające się w miarę zbliżania się auta. Nagle rozbłysły oslepiającą jasnością, a czekający na skraju drogi stanął w pełnym kręgu światła.

Auto zwolniło biegu, struga wody spływająca z daszku bluznęła tuż obok czekającego i auto stanęło. Z z głębi ciemnego wnętrza ozwał się głos trochę gniewny.

— I co?

— Dobry wieczór panu.

Larry wytyczył wzrok, aby ujrzeć siedzącego w aucie. Domyślał się, że posłużenie się lampką kieszonkową byłoby nietylko czemś mocno niegrzecznym, lecz także bezowocnym. „Wielki” najprawdopodobniej miał twarz zasłoniętą. Ale —

Ręka spoczywająca na brzeżku drzwiczek była bez rękawiczki, a środkowy palec miał złamany paznokieć i podwójną białą bliznę wzdłuż pierwszego stawu. Nagle ręka się cofnęła, jakgdyby jej właściciel zauważył badawcze spojrzenie Larry’ego.

— Mam coś do sprzedania — dobry towar — Czytał pan w gazetach?

— Van Rissikowskie?

— Właśnie. Warte trzydzieści dwa tysiące funtów — sto sześćdziesiąt tysięcy dolarów — A wszystko łatwe do sprzedania. Ta pani Rissik lokowała wszystkie pieniądze w kamieniach — ale nie w tej francuskiej tandecie, co to wygląda ładnie, a nie posiada wartości. Najniższa moja cena pięć tysięcy —

— Tysiąc dwieście — brzmiała odpowiedź stanowcza, — daję o dwieście więcej, niż zamierzalem.

Larry głęboko odsapnął przez nos.

— Jestem człowiekiem rozsądnym — zaczął.

— Czy masz pan towar przy sobie?

— Nie mam go przy sobie — Silne zaakcentowanie zdradziło człowiekowi w aucie, że Larry kłamie — I wcale go też nie przyniosę, dopóki pan nie zechce ze mną mówić po kupiecku. Pewien żyd w Maida Vale dawał mi trzy tysiące i do dalszy jeszcze tysiąc. Ale wolałem zrobić interes z panem — mniejsze ryzyko. Wszak pan rozumie?

— Dam na tysiąc pięćset, ale to już moje ostatnie słowo — rzekł siedzący w aucie — Mam pieniądze przy sobie i jeśli pan ma rozum to się zgodzi.

Larry potrząsnął głową.

— Nie chcę panu dłużej zabierać czasu — rzekł uprzejmie.

— Więc pan nie sprzeda?

— Obaj tracimy czas — rzekł Larry, lecz zanim dokończył, auto już odjechało, a zanim mógł odczytać numer, czerwone światła znikły w mroku auta, które pozostawił na placu.

Larry ponownie zapalił cygaro i skierował się ku burzliwej nocy.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z diecezji.

Śp ks Jan Pruski

W roku 1930 śmierć zbierała między duchowieństwem diecezji chełmińskiej żniwo obfitsze, niż po inne lata — W ciągu roku od 25 grudnia 1929 zmarło 15 kapłanów — W kończącym się roku w dniu 9 bm zmarł niespodzianie jako piętnastoletni profesor gimnazjum biskupiego w Pelplinie śp ks Jan Pruski (którego życiorys już podaaliśmy) — w sile wieku, gdyż liczył dopiero lat 40 Śp ks Jan Pruski urodził się z rodziców Jana i Juljanny z Rekowskich 24 maja 1890 w Kloni, w powiecie chojnickim w parafii Rytel, gdzie ojciec był dozorca śluz — Gimnazjalne nauki odbył w Collegium Marianum w Pelplinie i zakończył je w państwowym gimnazjum w Chojnicach w 1909 roku — Po odbyciu jednego semestru studiów filozofii i filologii na uniwersytecie w Berlinie wstąpił do seminarjum duchownego w Pelplinie poświęcając się stanowi duchownemu — Chciał być dokończył studia filologiczne na uniwersytecie i oddać się całkowicie nauczaniu przy gimnazjum biskupim, lecz nie dano mu już możliwości wrócić na uniwersytet W dn 29 marca 1914 roku otrzymał święcenia kapłańskie z rąk śp ks biskupa Rosentretera — Ustanowiony został jako wikary przy kościele parafjalnym w Nowem — Niebawem jednak wybuchła wojna światowa a młodszy ksiądz przeważnie wszyscy zostali zaciągnięci do wojska, część do duszpasterstwa wojskowego, część do służby sanitarnej — Nieboszczyk przez pierwsze niecałe dwa lata czynny był jako sanitariusz w stopniu starszego szeregowca w wojskowym szpitalu fortecznym w Toruniu następnie powołano go jako polowego duszpasterza marynarki wojennej do portu wojennego nad morzem Północnym w Wilhelmshafen — Na stanowisku tem pozostał resztę czasu wojennego aż do stycznia 1919 roku, gdy pozwolono mu wrócić do diecezji — Władza biskupia posłała go na wikariat do Drzycimia, następnie do Czerska — W roku 1922 udał się za pozwoleniem Biskupa do Płocka jako profesor języka greckiego i niemieckiego w tamtejszym seminarjum mniejszym czyli gimnazjum przygotowującym do seminarjum duchownego Pozostał tu przez cztery lata i pracą swoją pozyskał sobie poważanie u kolegów i przywiązanie szczerze u uczniów — Dowodem pamięci wdzięcznej, jaką tam pozostawił, była obecność na pogrzebie w Pelplinie dyrektora gimnazjum płockiego ks kanonika Strzeszewskiego i dwóch profesorów ks kanonika i archiwariusza Makowskiego i ks Starościńskiego z Płocka i serdeczne słowa wspomnienia jakie mu poświęcił nad grobem jeden z tych ks ks delegatów ks kanonik Makowski Wróciwszy w roku 1926 na życzenie władzy biskupiej do diecezji śp ks Pruski był przez rok przełożonym kuratusem Zakładu św Boromeusza i zarazem profesorem języka greckiego przy niemieckim gimnazjum w Chojnicach — Trzy ostatnie lata pracował jako profesor przy gimnazjum biskupim Collegium Marianum w Pelplinie — Nieznacznie tylko niedomagając przez dwa dni na gardło, udał się w święto Matki Boskiej Niepokalanej Poczętej wieczorem wcześniej na aspczynek W nocy około godz 1 widocznie pod wpływem ataku sercowego wstał i padł nieżywy przy łóżku na ręce swej siostry, która przybiegła z sąsiedniego pokoju w przeczuciu iż potrzeba będzie jej pomocy — Paraliż serca położył koniec jego życiu Jeden z księży przywołany do zgastego tak niespodzianie kapłana włożył na niego Oleje św

Gimnazjum biskupie — pisze Pielgrzym — straciło wedle słów ogłoszenia pośmiertnego gro na nauczycielskiego Collegium Marianum nauczyciela o głębokiej wiedzy fachowej, doświadczonego wychowawcę młodzieży i powszechnie cenionego i kochanego współpracownika i kolegę Podkreślił to samo kolega jego z gimnazjum płockiego, zaznaczając również, że pod skorupą może na pozór nieraz i szorstką i twardą ukrywało się złote serce, dlatego pozyskał sobie serca innych a dla obowiązkowości i sumiennosci w pełnieniu swych obowiązków ceniono go i poważano

Pogrzeb odbył się w Pelplinie z wielkim udziałem duchowieństwa z diecezji i wiernych — W czwartek 11 bm odbyła się ekspozycja z kostnicy Zakładu św Józefa; prowadził ją do kościoła parafjalnego miejscowy proboszcz ks kanonik Lewanowski w otoczeniu około czterdziestu kapłanów i diakonów — W piątek o godzinie 9 odbył się wigilia i uroczysta msza żałobna, podczas której śpiewał chór kleryków i gimnazjaści — Msze celebrował kuzyn zmarłego ks proboszcz Zabrocki z Niem Brzozia, przy bocznych ołtarzach ks kanonik Lewanowski i ks profesor Grzemski z Chojnic Na cmentarzu parafjalnym odprowadziło zwłoki, po przedzeniu uczniami gimnazjum całego, 96 księży i liczni wierni wśród których znajdowało się dużo parafjan z Czerska, przybyłych na tę uroczystość żałobną autobusem — Po ceremoniach kościelnych przemówił, jak już wspomnieliśmy nad grobem ks kanonik Makowski z Płocka a celebrował ks proboszcz Zabrocki podziękował wszystkim uczestniczącym w obrzędzie pogrzebowym za oddanie nieboszczykowi ostatniej przysługi, prosząc zarazem o modlitwę za jego duszę

Niech odpoczywa w pokoju!

Z POMORZA

Drożdżenica, pow tucholski — Pożar — O jednego poranka wybuchł w naszej wsi pożar, który zniszczył stodołę — wraz z zapasami żywności i paszą u rolnika p Kraemera

Sępólno — Kurs zarządowy SMP na okręg ten odbył się staraniem zarządu okręgowego w Domu Katolickim Ks prob Grudziński powitał prelegentów serdecznymi słowami, oddając głos ks Dąbrowskiemu, który odczytał program, poczem przystąpił do wykładów Po obiedzie, który spożyto wspólnie w ognisku „Zorza” przystąpiono do dalszej pracy P nacz Słoma, naczelnik okręgowy wygłosił najpierw wykład na temat: „PW i WF” Ułożono też program na rok przyszły zawodów lekkoatletycznych które w Sępólnie się odbędą Ks D omówił w ostatniej części kursu sprawę z organizacją SMP związane Dziękując wszystkim serdecznie zakończył ks prob Gr kurs Na pogawędce spędzono jeszcze chwilę czasu w ognisku „Zorza” Liczba uczestników kursu wynosiła 36

Starogard — Ujęcie kasiarzy — Dwaj kasiarze którzy dokonali przed niedawnym czasem śmiałego włamania do Powiatowej Kasy Chorych, skąd po rozbiciu kasy ogniowej skradli większą sumę pieniędzy i weksli, zostali przytrzymani i oddani do więzienia w Starogardzie

Pomnik Wilhelma będzie sprzedany Magistrat zdecydował, że pomnik Wilhelma, który swego czasu postawili Niemcy w grodzie Kociewia, należy sprzedać Na ostatnim posiedzeniu Rady miejskiej powzięto uchwałę, ażeby pomnik sprzedać fabryce odlewów i maszyn Horstmann za 500 zł Pieniądze uzyskane ze sprzedaży użyte mają być na zatrudnienie bezrobotnych

Kartuzy — Zajęcie autobusu za zaległe podatki — W sobotę 13 bm przed południem na tujejszym rynku został zajęty przez starostwo autobus firmy gdańskiej Matys, utrzymujący komunikację autobusową na linii Kościerzyna — Kartuzy — Gdańsk Powodem zajęcia autobusu były zaległe podatki za używanie dróg powiatowych w wysokości 4000 złotych których firma ta nie uiszcza, narażając się przez to na przerwę w ruchu

Kartuzy — Z sali sądowej — Dnia 12 grudnia odbyła się tu rozprawa wyznaczona przez Sąd Okręgowy z Wejherowa przeciwko p dr Karasińskiemu z Sierakowic za to, że tenże na wiecu we wrześniu 1929 r w Kartuzach nazwał dr Emila Neymanta z Kartuz oszustem i twierdził, że dr E Neymand nie jest lekarzem, lecz prawdopodobnie felcerem Po przedłożeniu odpowiednich dowodów przez p dr Karasińskiego sąd okręgowy po półgodzinnej naradzie postanowił rozprawę odrozczyć i zażądać dodatkowo: 1- z gminy żydowskiej w Małopolce metryki urodzin dr Neymanta, 2) z byłego namiestnictwa rosyjskiego we Lwowie stwierdzenia, czy Samuel Neymand jest identyczny z Emilem Neymandem i dowodu na prawność zmiany imienia i nazwiska, 3) z uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie personalij dr Neymanta i stwierdzenia prawnego posiadania dyplomu lekarskiego przez dr Emila Neymanta z Kartuz

Grudziądz — Zamach samobójczy — Kroniki policyjne zanotowały ponowny wypadek usiłowanego samobójstwa, Robotnik Jan Radtke wskutek wynikłego nieporozumienia z małżonką, wypędziwszy żonę z mieszkania, zamknął się na klucz w jednym z pokoi i będąc już pewnym, że mu nikt nie przeszkodzi — wypił duszkiem buteleczkę esencji octowej — Szybka pomoc lekarska była przykrą niespodzianką dla samobójcy Po przepłukaniu żołądka Radtke powrócił do zdrowia

Gdynia — Przytrzymani włamywacze Przytrzymani zostali za kradzież z włamaniem w firmie Ziółkowskiego, Olejniczak Marcin, i Owczarek Marjan którzy otworzyli drzwi wytrychem dostali się do składnicy i zabrali 1000 zł i 4 kęgi sera oraz aparat fotograficzny, własność Kowalskiego Sylwestra ogólnej wartości 450 złotych

Gdynia — Wypadek na stacji kolejowej — Na stacji kolejowej podczas przetaczania próżnego pociągu wskutek własnej nieostrożności dostał się pod pociąg małoletni robotnik Kaleta Stanisław z Dębogórze Kaleta w ostatniej chwili przed zatrzymaniem pociągu usiłował wskoczyć na stopień wagonu, przyczem poślizgnęła mu się noga i wpadł pod koła, które odcięły mu prawą nogę powyżej kolana

Gdańsk — Napad hitlerowców na Związek Młodzieży Katolickiej — Prawdziwe oblicze „Nacych” W piątek wieczorem napadła banda nacjonal-socjalistów, licząca około 30 osób na czterech członków Związku Młodzieży Katolickiej, idących ulicę Gr Schwalbengasse Napadnicy jednego z nich, introligatora Pawła Schulca, skatowali do krwi Schulz uciekł do sieni pewnego domu, gdzie upadł zakrwawiony Ale i tu ścigali go „bohaterzy” — Znęcali się nad nim dopóki nie stracił przytomności Trzej koledzy napadniętego zdołali umknąć Policja przytrzymała 18 hitlerowców, a pomiędzy nimi niejakiego Ehma z Nowego Portu, u którego stwierdzono jeszcze ślady krwi na kiju Również na ręku miał ślady krwi Pomie dzy innymi hitlerowcami spostrzeżono postacie, które były znane z napadów w Przywidzu Jak widać nacj socjaliści wychowują się powoli na bandę napastriczą Ciekawa, że powoli demaskują swe istotne cele, napadając na młodzież katolicką

Wąbrzeźno — Kradzież u zegarmistrza — Jednej z ub nocy złodzieje wybili kamieniem szybę w składzie zegarmistrza p Jankowskiego Złodzieje zabrali z gablotki wystawowej wyłożoną tam bizuterję, zegarki, budziki itp, łącznej wartości około 4500 zł poczem się ulotnili Około godziny 1 w nocy ujęty został przez policję jeden złodziej w wagonie kolejki powiatowej Znalezione przy nim część skradzionych rzeczy wartości około 2500 zł Resztę, jak ujęty złodziej podaje, zabrał jego współnik, którego nazwiska podobno nie zna poznał się z nim bowiem tego samego wieczora na dworcu w Kowalewie Dokąd czmychnął przy chwycony także nie wie Przyłapany złodziej podaje się jako Kwiatkowski z Łasina, później jednak podał inne nazwisko Lechnerowicz

Toruń — W sprawie pożaru u rolnika Gabskiego Józefa, zam w Pędzewie, dochodzenia ujawniły, że pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem przez 18-letnią córkę poszkodowanego Marję, która pozostawiła w kuchni palący się piec żelazny bez dozoru Od wypadających z pieca żarzących się węgli zajęła się podłoga i stojąca w pobliżu pieca szafa kuchenna, a następnie nagromadzone na poddaszu siano, wskutek czego ogień rozszerzył się tak szybko, że nie było możliwości ugaszenia go Akta dochodzeń przekazano prokuraturze sądu okr w Toruniu, która w dniu 26 ub miesiąca wydała zezwolenie na pochowanie zwłok tragicznie zmarłych małżonków Stuszków

Toruń — 57 tysięcy mieszkańców — Według danych statystycznych z miesiąca listopada miasto Toruń liczy 57,939 mieszkańców

Śmiała napaść opryszków Dnia 10 bm o godz 23,15 został napadnięty przed swem mieszkaniem Komorowski Wacław, zam w Ołtoczynie przez 2 nieznanych osobników, z których jeden wymierzył do niego krótką broń palną, nakazując mu milczenie Na krzyk napadniętego osobnik ten oddał trzy strzały z odległości 5 metrów, które na szczęście chybiły, poczem napastrnicy zbiegli w kierunku Aleksandrowa Na miejscu wypadku odnalazł Komorowski broń palną (parabellum)

Z DALSZEJ POLSKI.

Warszawa — Nagłe zniknięcie lasu świerkowego „Express Por” pisze: Administrator dóbr „Agrilu” w Cegłowie pod Warszawą objeżdżał tereny, nad którymi powierzono mu pieczę Znalazłszy się na szosie, prowadzącej do Mińska Mazowieckiego, administrator zdrętwiał Lasu świerkowego, który przed dziesięcioma laty własnoręcznie zasadził i strzegł jak oka w głowie, nie było Z ziemi sterczały tylko pieńki W ciągu jednej nocy wyrąbano 250 drzewek najszlachetniejszej kultury! Ochłonawszy z wrażenia, administrator wspiął konia ostrogami, pojechał do wsi i jał wypytywać mieszkańców, czy czasem nie wiedzą jak się to stało Wymiarował z rozmową że sprawa jest zupełnie jasna Las wyrąbano i wywieziono do Warszawy, by sprzedać jako choinki wigilijne Rzecz zwykła, praktykowana od niepamiętnych czasów, nie ma się więc czemu dziwić, trzeba tylko ścigać złodziei Administrator puścił się kłusem w kierunku Warszawy Zasięgając po drodze języka, zdołał ustalić, że pod Wawrem przeciągnęły niedawno wozy, naładowane choinkami Naprzód, byle zdążyć W Grochowie przyłączyli się do pościgu dwaj policjanci z patrolu rowerzystów Naprzód, naprzód coś zieleni się koło rogatek miejskich Są! To oni! Wiozą skradzione choinki Administrator przecina im drogę

— Hej, panowie gospodarze, a skąd to jedziecie?

— My z Cegłowa

— Czyje to świerki?

— Nie pański interes!

W tejsze chwili zjawiają się policjanci i miny kmiotków rzedną Jeden podaje się za Romana Osińskiego, drugi za Aleksandra Jędrzejasa

— Gdzie reszta ściętych drzewek?

— Już dawno są w Warszawie

— W takim razie zawracać do Wawra Miejscowy posterunek policyjny zajmie się dalszym ciągiem

Na zatrzymanych wozach znaleziono 38 drzewek A więc współnicy zdążyli wywieźć zgorą dwie setki

O 3000 wagonów towarowych mniej przewożą dziennie nasze koleje

Według oficjalnej statystyki w ub listopadzie naładunek na kolejach naszych wynosił przeciętnie 17567 wagonów dziennie, co w porównaniu z rokiem 1929 wykazuje spadek naładunku o 3000 wagonów dziennie licząc przeciętnie

Na dawnej wysokości utrzymały się transporty węgla oraz ładunki rolnicze i aprowizacyjne Wszystkie zaś inne wykazują spadek

Ponieważ równocześnie z tym zjawiskiem znaczny spadek wykazuje tranzyt przez Polskę, przy czyną wspomnianego powyżej spadku naładunku szukać należy w światowym kryzysie gospodarczym

Redaktor odpowiedzialny: Bonifacy Chmielewski, Chojnice
Drukarnia drukarz: „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach
Władysław, Juliusz Schreiber, Chojnice

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 18. grudnia 1930 r.

Nową arcydziełką powieść

drukować zaczynamy w numerze dzisiejszym Jeżeli już poprzednia powieść nasza budziła ogólne zainteresowanie, to rozpoczynając się obecnie przykuje uwagę wszystkich, czyta się ją z zapartym oddechem

Prosimy zwrócić na nią uwagę znajomych, nie abonujących gazety i odnowić przedpłatę, gdyż przerwa w dostarczaniu gazety utrudni zrozumienie treści powieści

Do 24 włącznie przyjmują listowi przedpłatę tak na cały kwartał, jak i na miesiąc styczeń

Spór o dziewczynę zakończył się w sądzie

W pięknej Andzi liczącej 16 wiosen kochał się zawzięcie robotnik Franciszek S lat 18 — Piękna Andzia jednak miłość jego nie odwzajemniała — Odpalony konkurent postanowił się zemścić — Ją was wszystkich zabije, tak wołał do rodziców dziewczyny — Ojciec jej rzucił się nawet na szyję chcąc go udusić, lecz sąsiedzi go obronili — Tymczasem o rękę Andzi oświadczył się jej kuzyn P T a dziewczę i rodzina wyrazili swą zgodę

Pewnego dnia narzeczeni udali się na zabawę taneczną — Przyszedł i Sadowski — Gdy muzyka zagrała odpalony konkurent poprosił do tańca Andzię która jednak odmówiła, za co uderzył ją w twarz — Teraz przyszło do kłótni i do bójki — Przed kuznią gminną spotkali się rywale — A że narzeczeni byli silniejsi niż też sprawił swemu rywalowi porządne lanie — Z placu boju wyszedł Sadowski silnie pokaleczony tak że musiano dokonać operacji — W rezultacie stanął konkurent jego przed sądem okręgowym w Chojnicach, który uwzględniając bardzo ważne okoliczności, za sądził go na 3 tygodnie więzienia z zawieszeniem kary na 2 lata

Skazanie sołtysa na więzienie

Sąd Okręgowy w Chojnicach skazał byłego sołtysa gminy Kurcze powiatu chojnickiego za sprze niewierzenie funduszów gminnych okoo 400 zł na 6 miesięcy więzienia

Popelnil krzywoprzysięstwo dwukrotnie

We wtorek toczyły się przed wydziałem karno — skarbowym przy Sądzie Okręgowym w Chojnicach o czem piszemy na innym miejscu rozprawy przeciwko słynnemu przemytnikowi Franciszko w Zabrockiemu z Wielą karanemu za przemytnictwo kilkakrotnie przez ten Sąd Okręgowy

W 2 sprawach zeznawał jako świadek dowodowo wy z oskarżenia niejaki Ambroży Kaszubowski z Brus który odsiaduje karę więzienia za przemytnictwo, skadając zeznania korzystne dla oskarżonego Zabrockiego i tow — Na podstawie jego zeznań nastąpiło w 2 sprawach uwolnienie — Prokurator wytoczył przeciw Kaszubowskiemu oskarżenie o krzywoprzysięstwo w 2 wypadkach a od wyroków uwalniających wniosł odwołanie

Sensacyjna rozprawa przemytnicza przed sądem 130000 złotychgrzywny względnie 2 lata więzienia
Dnia 16 bm stawali przed Sądem Okręgowym w Chojnicach znani w okolicy przemytnicy Leon Trzcziński z Czarska i Franciszek Zabrocki z Wielą — Dnia 4 października 1930 roku Straż Graniczna przytrzymała 2 osobników przekraczających granicę do Polski — Jednego przytrzymał drugi zbiegł — Przy przytzymymym **znaleziono** worki z cygarami niemieckimi w ilości 4000 szt i kilka kilogramów tytoniu — Aresztowany okazał się Ambroży Kaszubowski z Brus, który swego czasu został za czyn zasadzonym

Drugim był Franciszek Zabrocki z Wielą, który remu udało się zbiec — Zabrocki na rozprawie za przeczwał jakoby brał udział w przemytcaniu cygar Świadek Dyrka Józef rozpoznał Zabrockiego jako współnika Kaszubowskiego

Trzcziński Leon oskarżony był o współudział z tem że z jego polecenia Zabrocki i Kaszubowski przemycali cygara — Sąd po przeprowadzonej rozprawie wyda następujący wyrok: Zabrocki Fr i Trzcziński Leon skazani zostają każdy po 66500 zł grzywny względnie w razie nieściągalności 665 dni więzienia

Wojazer skazany na więzienie

Sąd Okręgowy w Chojnicach skazał byłego wojazera firmy Stefanowicz w Toruniu za oszustwo popełnione na szkodę tejże firmy w wysokości okoo 4000 zł na 10 miesięcy więzienia

Dr Zemke z Czarska pod zarzutem krzywoprzysięstwa

Przed Sądem Powiatowym w Czarsku odbyła się przeciwko lekarzowi i wydawcy „Głosu Ludu” dr Antoniemu Zemkiemu z Czarska rozprawa o krzywoprzysięstwo z niedbalstwa — Po rozprawie sąd przyszedł do przekonania, że zachodzi krzywoprzysięstwo z premedytacją i postanowił sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Chojnicach

Kino Nowości

wyświetla dziś w czwartek 18 bm wielki wschodni film „Noce Dekameronu” Dramat o niewidzianym dotąd przepychu wystawy — W rolach głównych asy ekranów: Xenia Desni — Barymore, Bernard Goetzke i Albert Steinrück — Nawziska te mówią same za siebie! — Prawdziwy koncert mi językami świata — Uprzejmie proponują po-

Powiat

Czersk — Pożar w mieście — W wtorek okoo godziny 7-mej wieczorem wybuchł w składzie kapeluszy p Przytarskiej przy ul Starogardzkiej pożar Spaliła się jedynie pewna część kapeluszy i materiału Straty te jednak pokrywa ubezpieczenie Pożar ten powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z żelazkiem od prasowania

Legbąd, powiat chojnicki — W nocy z 10 na 11 bm skradziono z zamkniętego kurnika 2 kaczki, koguta i kurę własność Antoniego Radomskiego — Przeprowadzone dochodzenia ujawniły złodzieja w osobie Jana Malachińskiego z Legbąda który do kradzieży się przyznał i któremu zdołano łup odebrać w całości

Święcenia kapłańskie

W sobotę o godzinie 8 rano udzielił J E Najdo stojniejszy ks biskup Stanisław Wojciech święceń kapłańskich 40 diakonom — Święcenia otrzymali ks ks Bistrzeń Józef z Chmielna; Chodzyński Józef z Zielenia, Cyrankowski Jan ze Starogardu Danielewicz Tadeusz z Osieka, Felskowski Kiljan z Kościerzyny, Gajdus Wojciech z Torunia; Gronowski Stanisław z Sierakowic; Grützmacher Józef z Kamienna, Grzechowski Tadeusz z diecezji wrocławskiej, Jarzębowski Stanisław z Brodnicy Kamrowski Edmund z Rózentala, Kinka Stefan z Brus, Kirstein Franciszek ze Skarszew, Klementowski Bolesław z Chełmna, Klewicz Kaz z Papowa Biskupińskiego, Koziarzowski Brunon z Bra tuszewa, Kühn Grzegorz z Nowogomiasta, Małachowski Paweł z Kościerzyny; Minett Jan z Łasina, Muszlewski Alfons z Chełmży, Odyła Lucjan z Kobyla, Ossowski Albin z Jabłowa, Piątkowski Konrad z Torunia, Raszkowski Hubert z Grudziądza, Ruchniewicz Józef z Torunia, Rynkowski Paweł z Pączewa, Rzóska Leonard z Grudziądza; Szarowski Paweł z Szabdy, Szczepański Paweł ze Świniarca, Syzmański Brunon z Koślinki, Trzcziński Stefan z Golubia; Turulski Narcyzy z Lekart, Tuszyński Józef z Lidzbarka, Węgielewski Antoni z Kościerzyny, Wiecki Zygmunt ze Starogardu, Wysiecki Alfons z Chwałyma; Zieliński Paweł ze Świecia, Zieliński Wojciech ze Tczewa, Żur Franciszek z Jaroszew, Żurek Mieczysław z Dębina

Ks ks neopresbiterzy odprawia swe prymicje Bistrzeń 21 12 w Chmielnie, Codziński 23 12 w Zieleniu, Cyrankowski 22 12 w kaplicy Cudownego Obrazu w Częstochowie, Danielewicz 22 12 w Osieku, Felskowski 21 12 w Kościerzynie, Gajdus 25 12 w kościele Chrystusa — Króla Toruń Mokre Gronowski 23 12 w Sierakowicach, Grützmacher 23 12 w Kamienniu, Grzechowski 28 12 w Lisce (diec wrocławska), Jarzębowski 25 12 w Brodnicy, Kamrowski 22 12 w kaplicy św Józefa w Pelplinie, Kinka 28 12 w Brusach, Kirstein 21 12 w kościółku parafjalnym w Pelplinie, Klementowski 22 12 w Chełmnie, Klewicz 22 12 w Papowie Biskupińskim, Koziarzowski 23 12 w Niem Brzozie, Kühn 22 12 w Nowemmieście, Małachowski 28 w Kościerzynie, Minett 22 12 w Łasinie, Muzalewski 22 12 w Chełmży, Odyła 21 12 w Pogódkach, Ossowski 21 12 w Jabłowie, Piątkowski 26 12 w św Jana w Toruniu, Raszkowski 23 12 w Grodzicznie, Ruchniewicz 29 12 w św Jana w Toruniu, Rynkowski 22 12 w Pączewie, Rzóska 22 12 w Grudziądzu, Szarowski 21 w kaplicy św Józefa w Pelplinie, Szczepański 22 12 w Zwiniarzu, Szymanski 21 12 w kaplicy Sem Duchownego w Pelplinie Trzcziński 22 12 w Golubiu, Turulski 22 12 w Skarlinie, Tuszyński 26 12 w Lidzbarku, Węgielewski 22 12 w Kościerzynie, Wiecki 21 12 w Osielsku, Wysiecki 22 12 w Chwaszczynie, Zieliński P 22 12 w Świeciu Zieliński W 22 12 w fary w Tczewie Żur 26 12 w Pogódkach, Żurek 22 12 w Biskupicach

Wrażenie amerykańskiego dziennikarza przy przejeździe przez granicę polsko — sowiecką

Kończąc cykl swoich korespondencyj w nowo jorskim Times na temat stosunków rosyjskich, główny przedstawiciel tego dziennika w Europie p James pisze z Warszawy:

Najlepszym kawałkiem propagandy, jaki kiedykolwiek w życiu widziałem, są Stolpce — Stolpce są miasteczkiem nadgranicznym już po polskiej stronie — Przyjeżdża się do Niegoreloje w wagonie sypialnym wymagającym heroicznej odwagi — Nie można się ogolić — wody gorącej nie ma — Usługa nie spieszy się a chociaż odmawia z pogardą przyjęcia napiwków to podróżny wdy cha aby jednak cośkolwiek przyjęli, byle tylko umożliwili mu ogolenie — Zahatwienie formalność ci celnych przeciąga się bez końca a nawet śniadania zjeść nie można, ponieważ w bufecie jest tylko czarny chleb i podejrzanie wyglądający kawałek sera — A potem pociąg odchodzi

Po 40 minutach wjeżdża na stację w Stolpcach Widok obszernej i doskonale utrzymanej stacji robi miłe wrażenie — 20 przystojnych młodych ludzi, w czystych granatowych mundurach świeżo ogolonych i uprzejmych ustawionych jest szeregiem na peronie — Mówią oni niemal wszystkie mi językami świata — Uprzejmie proponują po-

drożnemu niesienie jego pakunków — Formalności celne złatwiane są w mgniieniu oka, a w chwili później znajdujemy się w pięknej sali jadalnej Srebro jest w dobrym gatunku a nakrycie wzorowe — Stawiają przed nami filiżankę rosółu, który wnet znika poczem zjawia się cudowny befszytk ze smażoną cebulką białym chlebem i wino lub piwo do wyboru — Wrażenie jest ogromne niesły chane, potężne: z kraju między przybyliśmy do kraju obfitości — A kiedy zapłaciliśmy rachunek zjawia się znowu ów przystojny tragarz z naszymi pakunkami! prowadzi nas do pięknego nowego wagonu pulmanowskiego — Dajemy mu 5 zł zapytując czy to wystarcza — Dziękuję, odpowiadając, że to za wiele“

W dziesięciu dniach zesłano 380 osób na Sybir

Z Moskwy donoszą iż GPU w ostatnich 10-ciu dniach zesłało na wygnanie na Syberję 380 osób z Moskwy — Wszyscy zesłani oskarżeni są o prowadzenie antysowieckiej propagandy, względnie o spekulację srebrem i artykułami żywnościowymi — Zesłani mają osiedlić się w wschodniej Syberji i nie mają prawa powrócenia kiedykolwiek do Rosji centralnej

Zesłania na osławione wyspy Sołowieckie zostały wstrzymane ponieważ wyspy te są już doszczętnie przepełnione zesłańcami

Lekarz przyboczny króla murzyńskiego

Znane są pełne przród podróże naukowe znakomitego zoologa szwedzkiego Ivara Bromana — Otóż podczas ekspedycji do Afryki środkowej Bromanowi udało się wyleczyć zapomocą kilku tabletek Aspiryny pewnego władcy szczepu murzyńskiego, wdzieżczy królik mianował Bromana swym lekarzem przybocznym — Któż jednak po trafi opisać zdumienie uczonego podróżnika gdy pewnego dnia król rozkazał mu natychmiast postarać się o to aby urodził mu się syn — następca tronu — Uczony odpowiedział, że chociaż przy pomocy oryginalnych tabletek Aspiryny oswozić może szybko i niezawodnie od wszystkich chorób z zaziębienia, reumatyzmu i bólów wszelkiego pochodzenia to jednak takich specjalnych życzeń wypełnić on nie jest w stanie — Król usłysawszy to, dostał napadu szału, ponawia swe żądanie i groził w razie nie spełnienia rozkazu śmiercią zarówno Bromanowi jak i jego towarzyszą — Profesor Broman doszedł więc do wniosku, że nadeszła odpowiednia chwila aby dla uniknięcia niebezpieczeństwa wyruszyć w najbliższych dniach w dalszą drogę

Wypróbowane przepisy — 1) Flaki na 6 osób

Przyprawy: 1 i pół kg flaków, 2 pęczki włoszczyzny, 2 listki wawrzynowe, kilka ziaren angielskich korzeni 1 litr rosolu przyrządzonego z 4 kostek buljonowych Maggiego, 3 łyżki masła 1 łyżka mąki pół cytryny, szczypta pieprzu małego ranku i imbiru, 1 łyżka soli pół filiżanki kwaśnej śmietany 2 łyżki tartej bułki przesmażonej w 2 łyżkach masła, 1 łyżka tartego parmezanu

Wesoły kącik

— Kaziu, czy macie znowu psa, który waszej pani był uciekł?
— Owszem, pies jest, ale teraz pani uciekła
— Nie wskazuj wciąż palcem na ludzi, Stasiu, tego się nie robi
— Dobrze, rzecze Staś, ale dlaczego nazywa się palec ten palcem wskazującym
Matka: — Dzieci, okroiłyście przecież jabłka przed jedzeniem?
Dzieci: — Tak, mamusi
Matka: — A co zrobiliście z łupinami?
Dzieci: —Łupiny zjadłyśmy potem

RUCH w TOWARZYSTWACH

Klub Mandolinistów przy KPW Dziś w czwartek dnia 18 bm o godzinie 8-mej wieczorem odbędą się ćwiczenia mandolinistów II oddziału w byłym konsumie kolejowym Przybycie wszystkich członków pożądane Dyrygent

Baczność Powst i Wojacy Chojnice — Nadzwyczajne zebranie Tow Pow i Wojaków odbędzie się w czwartek dnia 18 grudnia o godzinie 8 wiecz w salce p Seydy Na porządku obrad m innemi wykład p majora Nieboraka Wszyscy członkowie winni się stawić Wolność! Zarząd

SMP Męskie — W piątek, dnia 19 bm o godzinie 6 wieczorem, zebranie plenarne w szkole Wykład z życia św Stanisława Kostki wygłosi ks patron Borzyszkowski Na zebraniu omówione będą, szczegóły dotyczące niedzielnego wieczorku gwiazdkowego O liczny udział proszą Zarząd

Towarzystwo Ludowe Chojnice — Uwiadamia się, że w przyszłą niedzielę 21 XII odbędzie się wspólna Komunia święta, podczas Mszy św o godzinie 7,30 — W sobotę wieczorem spowiedź O jaknajliczniejszy udział proszą Zarząd

Katolickie Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży żeńskiej Niniejszem podajemy do wiadomości że dnia 30 bm odbędzie się tegoroczne walne zebranie Na porządku obrad: sprawozdanie roczne, uzupełnienie zarządu i wykład p prof Bieszk. Ścisły program podamy później Prezesa

Tegoroczna sprzedaż gwiazdkowa będzie i pozostanie sensacją!

Aby opróżnić mój skład z wielkich zapasów towarów zimowych, urządzam

wielką wyjątkowo korzystną sprzedaż gwiazdkową

W czasie tej sprzedaży udzielam za gotówkę: **10%** na blawaty i towary krótkie, **15%** na konfekcję męską damską i dziecięcą **15%** rabatu

Szanownej mej Klienteli nadarza się okazja nadzwyczaj korzystnego zakupu!

Proszę łaskawie zwrócić uwagę na wystawy!

Tel. 48 J. Schreiber, Chojnice Rynek 17

Przetarg przymusowy

W sobotę 20/12. br. o godz. 11.30 sprzedam w lokalu p. Jazdzewskiego Pl. Jerzego 5. najwięcej dającemu za gotówkę:
1 szafę żelazną,
1 płaszcz damski.
Sikora
egz. miejski.

Sprzedam
skład kolonialny
wraz z urządzeniem

w centrum miasta. Zgłośz pod nr 66 do eksp. Dz. Pom.

Zdrowe
prosięta
na sprzedaż
Brzeziński, Charzykowo.

Praktyczne

podarki gwiazdkowe!

Nadzwycz. warunki spłaty!

Futra damskie i męskie czapki futrzane, skóry futrzane, kołdry, miechy do ogrzewania nóg, blamy futrzane. Pierwszorzędne wykonanie płaszców futrzanych we wszystkich modnych rodzajach futer.

O. WEILAND
Gdańska 3. Tel. 188
Kusnierstwo Dworcowa 10.

Ogłaszajcie
w poczytnym piśmie naszym

KINO NOWOŚCI

Dziś w czwartek 18 bm.
o godz. 8.15

Wielki wschodni film!

Noce Dekameronu

Wiec'e zajmujący dramat wschodni o niewidzianym dotąd przepychu wystawy.

W rolach głównych asy ekranów:

Xenia Desni - Barymore,
Bernard Goetzke
i Albert Steinrück.

Nazwiska te mówią same za siebie!
Prawdziwy koncert gry artystów!

Ceny zwykle! Sala dobrze ogrzana!

Obrazy narodowe

Cud nad Wisłą
Zaślubiny Polski z Morzem
Rejtan na Sejmie Warszawskim
Nie rzucim ziemi
Hołd Pruski
Bitwa pod Grunwaldem
Konstytucja 3-go Maja

oraz obrazy religijne
i krajobrazy

w wielkim wyborze poleca

Księgarnia Dzien. Pomorskiego.

Wyciąć, wypełnić i oddać listowemu

Kwint mles. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski“	styczeń 1931	2,80 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągając przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.:

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy

dnia _____ 1930 r.

Pamiętaj!

o zakupach gwiazdkowych
we Firmie Bracia Hubert,
Chojnice, ul. Gdańska 18.

Perfumy, mydła toaletowe, wody kolońskie, wody kwiatowe, kartoniki zaw.: mydło i perfum, manikury.

—: Wielki wybór —:
Pierwszorzędne gatunki.
Wyroby Krajowe i Zagraniczne.

August Müller, Chojnice

Najstarszy i największy skład jubilerski na miejscu

Artykuły złote i srebrne

Najmodniejsze nowości w biżuterji

Zegarki damskie i męskie najlepsze marki po wszelkich cenach. Artykuły podarunkowe nikielowe, mosiężne i p. sre. rzane.

Obrożki ślubne, artykuły optyczne sztuczne alpak., posrebrzane i czyste srebrne Bogaty wybór kryształów białych i kolorowych

Reparacje, wprawianie brylantów oraz rytownictwo wykonuje się akuratnie.

Kalendarze Marjańskie

na rok 1931 poleca

Księgarnia D. iennika Pomorskiego.

Czy Szan. Państwo zaopatrzyli się już w podarki gwiazdkowe dla swych bliskich?

Proszę zwiędzić mój interes bez przymusu kupna, a przekonacie się Szanowni Państwo o wielkim wyborze najrozmaitszych PODARKÓW GWIAZDKOWYCH, jak:

towary więzione, trykotaże, koszule białe, skarpetki, rękawiczki, krawaty, artykuły skórzane, robótki ręczne, towary mosiężne i nikielowe. Kryształ, porcelana, szkło i fajans

Ludwig Rasch
Chojnice